

Ines Kvaternik, Liljana Rihter

MED NACIONALNIMI USMERITVAMI IN PRAKSO

POLITIKA ZMANJŠEVANJA POVPRASEVANJA NA PODROČJU DOVOLJENIH IN NEDOVOLJENIH DROG

Avtorici predstavita analizo izvajanja nacionalne politike na področju zmanjševanja povpraševanja po drogah in alkoholu, in sicer na podlagi analize intervjujev s predstavniki resornih politik. Analiza štirih vsebinskih sklopov – problematika drog in alkohola v družbi, prispevek resorja k reševanju problematike, sodelovanje z drugimi akterji in prihodnje predvidene dejavnosti – pokaže, da resorji, ki so pristojni za zmanjševanje povpraševanja po drogah pri oblikovanju in izvajanju resornih politik, upoštevajo Resolucijo o nacionalnem programu na področju drog. Pomanjkljivosti se pojavijo na ravni zbiranja in izmenjave podatkov, prepletanja in prekrivanja nalog posameznih resorjev in na področju usklajevanja in medresorskega sodelovanja.

KLJUČNE BESEDE: resorne politike, medresorsko sodelovanje, ocenjevanje uspešnosti, nujni ukrepi.

Dr. Ines Kvaternik je asistentka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, Topniška 31, 1000 Ljubljana. Kontakt: (01) 280 92 66, ines.kvaternik@fsd.uni-lj.si. Dr. Liljana Rihter je docentka na isti fakulteti. Kontakt: (01) 280 92 64, liljana.rihter@fsd.uni-lj.si.

Nino Rode, Liljana Rihter, Vera Grebenc, Amra Šabić, Tamara Rape Žiberna, Ines Kvaternik

PROBLEMATIKA DROG V OČEH DIPLOMANTK IN DIPLOMANTOV FAKULTETE ZA SOCIALNO DELO

Poznavanje problematike prepovedanih drog je pomembno za uspešno delo socialnih delavk in delavcev. Zato avtorji analizirajo, kako diplomantke in diplomanti Fakultete za socialno delo vidijo stanje na tem področju. Na začetku poudarijo temeljne koncepte in orišejo spremembe slovenske politike do drog. Analiza nalog pokaže, da delitev na področja iz Resolucije o nacionalnem programu na področju drog 2004–2009 ne zadostuje kot tematski okvir. Pomembne so še razlike v pristopih, situacijski občutljivosti ter metodologiji zbiranja in obdelave

podatkov. Videnje diplomantk in diplomantov avtorji opišejo na podlagi klasifikacije tem, ki so se jih lotili. Največ nalog se ukvarja s problemskimi situacijami uživalcev drog ali njihovih bližnjih. Razmeroma malo nalog obravnava nevladne organizacije. Naloge obravnavajo tudi druge organizacije, s katerimi uživalci drog prihajajo v stik, ugotavljajo razširjenost drog med mladimi in podajajo hitre ocene stanja v izbranih okoljih. Študij na Fakulteti za socialno delo uspešno oblikuje strokovnjake na področju socialnega dela z uživalci drog. Avtorji podajo nekaj predlogov za izboljšanje študija o tem področju.

KLJUČNE BESEDE: politika do drog, socialno delo, ki sprejema droge, zmanjševanje škode, diplomske naloge, uživalci prepovedanih drog.

Dr. Nino Rode je asistent na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, Topniška 31, 1000 Ljubljana. Kontakt: nino.rode@fsd.uni-lj.si. Dr. Liljana Rihter je docentka na isti fakulteti. Kontakt: liljana.rihter@fsd.uni-lj.si. Dr. Vera Grebenc je asistentka na isti fakulteti. Kontakt: vera.grebenc@fsd.uni-lj.si. Amra Šabić je asistentka na isti fakulteti. Kontakt: amra.sabic@fsd.uni-lj.si. Tamara Rape Žiberna je asistentka na isti fakulteti. Kontakt: tamara.rape@fsd.uni-lj.si. Dr. Ines Kvaternik je asistentka na isti fakulteti. Kontakt: ines.kvaternik@fsd.uni-lj.si.

Ines Kvaternik, Vera Grebenc

VARNEJŠI PROSTOR ZA UŽIVANJE DROG KOT SMISELN ODGOVOR NA POTREBE UŽIVALCEV DROG IN SKUPNOSTI

Programi zmanjševanja škode že več let kažejo potrebo po odprtju varnejšega prostora za injiciranje, v katerem bi si lahko uživalci drog manj tvegano in bolj higiensko injicirali prepovedane droge. Vprašanje o pomenu varnejših sob je prikazano v širšem kontekstu, ne le v pomenu zmanjševanja zdravstvenih posledic, ampak tudi v pomenu zmanjševanja socialnih posledic uživanja drog na ravni posameznika in skupnosti. Raziskovalne izkušnje kažejo, da prostor uživanja drog zelo vpliva na opravljanje različnih socialnih vlog uživalcev drog v življenju. Analiza relevantne literature, raziskav, etnografskega gradiva in izkušenj, ki jih imajo strokovnjaki s področja zmanjševanja škode, kažejo, da je napočil čas za premik od odzivov, ki so usmerjeni na posameznega

uživalca drog in na spremembo njegovega vedenja, do oblikovanja odzivov, ki bodo usmerjeni v zmanjševanje tveganj v okolju. Varnejši prostor za injiciranje drog lahko pomembno vpliva na izboljšanje kakovosti življenja uživalcev drog, vendar pa lahko hkrati tudi pripomore k dodatni stigmatizaciji in izključevanju, še posebej če tak program poteka na očeh javnosti in brez podpore lokalne skupnosti.

KLJUČNE BESEDE: zmanjševanje škode, injiciranje drog, varna soba za injiciranje, zakonodaja, potrebe uživalcev drog.

Dr. Ines Kvaternik je raziskovalka v Centru za študije drog in drugih zasvojenosti in asistentka za področje socialnega dela na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, Topniška 31, 1000 Ljubljana. Kontakt: (01)280 92 66, ines.kvaternik@fsd.uni-lj.si. Dr. Vera Grebenc je raziskovalka v istem centru in asistentka za področje socialnega dela na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, Topniška 31, 1000 Ljubljana. Kontakt: (01) 280 92 49, vera.grebenc@fsd.uni-lj.si.

Matej Sande

UPORABA ALKOHOLA MED UDELEŽENCI MATURANTSKIH IZLETOV

Predstavljeni so rezultati raziskovalne naloge o uporabi alkohola in drugih drog na maturantskih izletih. Poglavitni namen naloge je ugotoviti prevalenco in zakonitosti uporabe alkohola med udeleženci maturantskih izletov. Avtor se loteva vprašanja, kakšne so posebnosti uporabe alkohola med maturantskim izletom in kakšnim tveganjem so mladi na izletih izpostavljeni zaradi uporabe alkohola. Rezultati kažejo, da se že tako visoka prevalenca uporabe alkohola med letom na izletu ne poveča. Več dijakov je na maturantskem izletu opitih, saj je bila med anketiranci na izletu skoraj tretjina vsak dan opita. Skupaj je bilo na izletu opitih več kot tri četrtiline anketirancev. Iz predstavljenih rezultatov so nakazane možnosti in omejitve pri preventivnem delu na področju zmanjševanja škode zaradi alkohola med mladostniki.

KLJUČNE BESEDE: zmanjševanje škode, mladostniki, preventiva.

Matej Sande je docent za področje socialne pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Njegova raziskovalna in delovna področja so: uporaba sintetičnih drog in alkohola med mladimi, dejavniki tveganja in varovalni dejavniki za uporabo drog, zmanjševanje škode, neprofitni menedžment. Je predsednik Združenja DrogArt. Kontakt: matej.sande@guest.arnes.si.

Torsten Kolind, Karen Elmeland

PREVENTIVA ALI UŽITEK

RAZLIČNA DISKURZA O OPIJANJU Z ALKOHOLOM

Avtorja primerjata in podrobneje obravnavata dva diskurza o uživanju alkohola med mladimi na Danskem. Prvi je avtoritativen, medicinski, zdravstvenopreventivni diskurz z jasno določeno strategijo delovanja, ki izhaja iz programov javnih zdravstvenih ustanov, drugi pa izhaja iz vsakdanje prakse staršev, ki sami organizirajo zabave za najstnike. Zdi se, da se diskurza med seboj razlikujeta, a v vsakdanjem življenju starši nimajo težav s prehajanjem od enega k drugemu. Analize vprašalnikov o odnosu do uživanja alkohola med najstniki kažejo, da se odrasli Danci strinjajo z uradnimi preventivnimi smernicami in se zavzemajo za čim poznejši prvi stik z alkoholom ter za mladostniško druženje brez alkohola. Ko pa gre za probleme iz vsakdanjega življenja, se pri reševanju težav svojih otrok odločajo za drugačne pristope, ki temeljijo na omejevanju škode in pragmatičnih pobudah.

KLJUČNE BESEDE: mladostniki, alkohol, vsakodnevna praksa, kvalitativna raziskava, Danska.

Torsten Kolind ima doktorat iz antropologije in je zaposlen kot izredni profesor na Centru za raziskovanje alkohola in drog na Univerzi v Aarhusu. Kontakt: Centre for Alcohol and Drug research, Jens Chr. Skous Vej 3, 8000 Aarhus C., Danska, tel. 45 8942 6936, tk@crf.au.dk. Karen Elmeland ima doktorat iz informacijskih študij in študije medijev. Zaposlena je kot izredna profesorica na Centru za raziskovanje alkohola in drog na Univerzi v Aarhusu.

Betsy Thom

DELO S SKUPNOSTMI

ORIS VEČKOMPONENTNIH PROGRAMOV
ZA OBRAVNAVANJE ŠKODE, KI JO
POVZROČA UŽIVANJE ALKOHOLA IN DROG

Članek opisuje tako imenovani večkomponentni pristop pri zagotavljanju lokalnega odziva na škodo, ki jo povzroča uživanje alkohola in drog, ter kot pomembno sestavino takšnih programov poudarja pomen »mobilizacije« v skupnosti. Avtorica razpravlja o tem, da je težko opredeliti »skupnost« in da je pomembno razumeti heterogenost skupnosti. Delo s skupnostmi pomeni številne izzive, med njimi tudi vprašanje, kako obravnavati razporeditev moči med skupinami strokovnjakov in državljanov, hkrati pa poudarja nujno upoštevanje morebitnih nasprotujočih si interesov med različnimi družbenimi skupinami in skupnostjo. Vprašanja tveganja so povezana s prerazporeditvijo moči – med posameznikom in skupnostjo kot celoto, z nevarnostmi neželenih učinkov intervencije in možnimi razpadi obstoječih struktur, mrež in združenj znotraj skupnosti. Avtorica pokaže nekaj zgledov večkomponentnih programov in različnih načinov sodelovanja s skupnostmi.

KLJUČNE BESEDE: moč, tveganje, zaupanje, neželeni učinki.

Betsy Thom je predavateljica Zdravstvene politike na Univerzi Middlesex, London. Je sociologinja, strokovnjakinja na področju raziskovanja uporabe alkohola in drog ter glavna urednica znanstveno-raziskovalne revije *Droge: Izobraževanje, preventiva in politika (Drugs: Education, prevention and policy)*. Kontakt: Middlesex University, School of Health and Social Sciences, Archway campus, Highgate Hill, London N19 5LW, tel. 0208 411 5000, b.thom@mdx.ac.uk.